

Ex iniuria ius non oritur

"Kui vargapoisi käest võetakse ära varastatud ese, siis varastatud eseme äravõtmine ei ole sanktsioon ega juriidiline vastutus."

(Õiguskantsler E.-J. Truuväli)

Märgukiri. Süüest ja selle puudumisest Narva linnas.

Austatud Riigiprokuratuur,
Lugupeetud peaprokurör Norman Aas,

Kõikumatus usus ja vankumatus tahtes kindlustada ja arendada riiki, mis on loodud Eesti rahva riikliku enesemääramise kustutamatul õigusel ja välja kuulutatud 1918. aasta 24. veebruaril, võttis Eesti rahvas 28. juuni 1992. aasta rahvahääletusel vastu põhiseaduse (RT 1992, 26, 349).

Käes on 17. august 2012. a. Valmistume tähistama Eesti Vabariigi 21. taassünnipäeva. Nõrdimuse ja pettumusega tuleb tõdeda, et 1992. aastal konstitueeritud põhiseadus ei ole kahekümne taassünniaastaga jõudnud Kirde-Eesti piirilinna. Jätkuvalt ei leia põhiseadus järgimist ja kohaldamist Narva linna õiguspraktikas. Näib, et Narvas on Eesti Vabariigi põhiseadus unustatud riulile tolmu koguma...

PS § 30: „Ametikohad riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes täidetakse seaduse alusel ja korras Eesti kodanikega.“ PSRS §-d 6 ja 7 sätestasid süümevande andmise kohustuse. Iga riigi ja omavalitsusametnik pidi vanduma, et ta ei ole olnud Eesti Vabariiki okupeerinud riikide julgeolekuorganite käsilane.

Ametnikkond kui efektiivse avaliku võimu (valitsuse, valitsemise) eeldus on vaieldamatult üks suveräänse riigi baastunnuseid (vt Convention on the Rights and Duties of States, art 1 c. – League of Nations Treaty Series, vol. 165, pp 20-43). Ükski riik ei toimi ilma riigiteenistajateta. Kui riiki juhivad demokraatlikus õigusriigis põhiseaduse alusel moodustatud riigiorganid, siis riiklike otsuseid viivad ellu ja riigi igapäevaseid jooksvaid ülesandeid täidavad ametnikud. Avalik teenistus on seega vajalik riigi ülesannete täitmiseks (Mikiver, M. Avaliku teenistuse õigus. Sisekaitseakadeemia. Tallinn, 2002, lk 6).

Riik (ja ka teised avaliku võimu kandjad) oleksid teovõimetud, kui neil puuduksid füüsilised isikud, kes täidavad põhilisi funktsioone. Just riigiteenistuja PS § 30 lg 2 mõttes on see, kes on Põhiseaduse mõtte järgi seatud teostama riigivõimu (Õiguskantsler. 13.11.2009 nr 18-1/091448 /0905499, lk-d 2-3). Üldnimetaja „riigiteenistuja“ hõlmab põhiseaduses ka kohaliku omavalitsuse teenistujaid (RKKKo 07.05.2001, nr 3-1-1-41-01, p 10.6). Ametniku ja riigi (sensu largo) vahel peaks eksisteerima spetsiifiline usaldus- ehk lojaalsussuhe. Lojaalsussuhe põhineb prima facie selle riigi kodakondsusel, kuid mitte ainult. Kodakondsus ehk riigi kodanikuks olemine on isiku ja riigi vaheline õiguslik side, millega määratakse isiku kuulumine riiki ja allumine seal kehtivale õiguskorrale. Kodakondsus toob endaga kaasa isiku põhiõigused ja -kohustused teatud riigis (RKTKm 30.05.1996, nr 3-2-1-74-96). PS § 30 lg 1 lähtub kodakondsusest kui erilisest sidemest inimese ja riigi vahel. Avaliku võimu teostamise pädevuse andmine eeldab isiku ja riigi vahel tihedat usaldussuhet, mille ühe olulise aspektina võib käsitleda kodakondsust. Just Eesti Vabariigi kodanikke kohustab põhiseadus (PS § 54 lg 1) olema ustav põhiseaduslikule korrale ning kaitsma Eesti iseseisvust (Õiguskantsler. Op.cit, lk 9).

Lisaks annavad riigi- ja omavalitsusametnikud ametivande, töotades olla ustavad Eesti Vabariigi põhiseaduslikule korrale ning kohusetundlikult ja täpselt täita ülesandeid, milleks usaldatud amet neid kohustab (ATS 28 lg 1). Ametivanne ei ole pelgalt ajalooline traditsioon. Ametivandel on nii moraalne kui õiguslik tähendus – vannet andmata teenistusülesannete täitmisele ametnikku lubada ei tohi (Siigur, H. Töö- ja teenistussuhe. Tallinn, 1998, lk-d 11-12). ATS § 26 p 4 kohaselt on ametivande andmisest keeldumine aluseks ametisse nimetamise tühistamiseks. Usaldussuhe riigi ja ametniku vahel koos sellest tulenevate vastastikuste õiguste ja kohustustega aitab tagada halduse seaduslikkust (Õiguskantsler. 16.12.2009 nr 6-1/091828/0907462, lk 3). Põhimõtteliselt samasugusel seisukohal on ka Riigikohus, sedastades, et vähemalt teatavad üldise avaliku teenistuse ametikohad eeldavad oma olemuselt tugevat kestvat usaldussuhet Eesti riigiga ning tuleks seetõttu täita ainult Eesti kodanikega (Riigikohus. Seisukoht avaliku teenistuse seaduse eelnõu kohta. 14.11.2008).

Lisaks isiku subjektiivsele õigusele asuda avalikku teenistusse sätestab PS § 30 riigi kohustuse täita avalik teenistus vaid Eesti Vabariigi kodanikega. Kodakondsuseta isikud ja välismaalased võivad ametikohti riigi- ja kohaliku omavalitsuse teenistuses täita erandkorras üksnes juhul, kui seadus selle võimaluse ette näeb. Seadusega võib erandeid kehtestada juhul, kui seda nõuavad avalikud huvid – näiteks kui kvalifitseeritud Eesti kodanikke ei ole võimalik leida. Erandi tegemine viitab sellele, et olukord ei tohi olla alaline – seega ei tohiks erandkorras töölevõetavat isikut tööle võtta tähtajatult. Kui Eesti kodanikest kvalifitseeritud tööjõud on olemas, peab olema võimalik mittekodanik avalikust teenistusest vabastada (Truuväli, E.-J., jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn, 2008, lk 319).

Avaliku teenistuse ametikohtade täitmine kodanikega on üldtunnustatud praktika, et tagada rahvuslike huvide, samuti riikliku julgeoleku, tõhusam kaitse. Kodanike puhul on lojaalsus eelduslikult suurem ning on ka rohkem võimalusi selle kontrollimiseks. Neil samadel põhjustel nägi Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seadus (RT 1992, 26, 350) ette kirjaliku süüevande andmise kohustuse (Maruste, R. Konstitutsionalism ning põhiõiguste ja -vabaduste kaitse. Tallinn, 2004, lk 467). Eestit okupeerinud riikide julgeolekuorganite või relvajõudude luure- või vastuluureorganite teenistuses olnud või nendega koostööd teinud isikute arvelevõtmise ja avalikustamise korra seaduse eelnõu (744 SE) teisel lugemisel märkis tuntud vabadusvõitleja Enn Tarto vastuseks kolleeg Vardo Rumesseni küsimusele: „Kui te peate silmas, kas KGB-sse kuulumine oli eetilises või poliitilises mõttes taunitav, siis kindlasti see oli.“ (Riigikogu stenogramm. 16.01.1995). Seotus Eestit okupeerinud riikide julgeoleku ja luureorganitega oli ja on ka käesoleval hetkel eetilisel taunitav. Kahtlemata. Ja seda vaatamata Narva linnajuhtide püüdlustele eitada meie vabariigi anastamise fakti per se (Aleksandr Jefimov, jurist, Narva volikogu esimees: «Так была ли оккупация территории Эстонии советскими войсками? Ее не было. Де-юре было добровольное принятие войск и вступление в состав СССР.» – Нарвский еженедельник «Город» № 10 (235) 13 марта – 20 марта 2009 г. А была ли оккупация? Стр. 16). Paraku nii kipub see olema, kui meelsus ning (õigus)haridus tuuakse „jõe tagant“... Narva volikogu esimehele saab siiralt soovitada prof Lauri Mälksoo monograafiat, milles autor on Balti rahvusriikide (Eesti, Läti, Leedu) kontinuiteedi ehk õigusliku järjepidevuse doktriini postuleerimiseks välja toonud sellised märksõnad nagu occupatio quasi bellica, ex iniuria ius non oritur ja restitutio in integrum (Illegal Annexation and State Continuity: The Case of the Incorporation of the Baltic States by the USSR: A Study of the Tension between Normativity and Power in International Law by Lauri Mälksoo. The Erik Castren Institute of International Law and Human Rights, vol. 5, General Editor Martti Koskenniemi, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2003).

Jääb vaid loota, et Narva omavalitsusjuhid teadvustavad endile Eesti Vabariigi riigiõiguslikke aluseid ning aktsepteerivad nende juhitud linna kuulumist Eesti õiguskorda. Ei piirdu ju Narva lähiajalugu ainult verise Eesti Töörahva Kommuuni kurikuulsate punaroomarite Ancis Daumani ja Albert-August Tiimanni nimedega.

Narvakad olid malesuurmeister Paul Keres (1916-1975), maailmakuulus õigusfilosoof Ilmar Tammelo (1917-1982) ning Eesti üks aktiivsemaid vabadusvõitlejaid, demokraatliku vastupanuliikumise ideoloog, dissident ja poliitvang Sergei Soldatov (1933-2003). Kui Narva linnatänavad kannavad tänini massimõrtsukate A.Daumani ja A.-A.Tiimanni nimesid, siis I.Tammelo ja S.Soldatovi nimed on linnas vähetuntud ja -austatud. Prof Peeter Järvelaid küsis 2007. aasta detsembris: „Mida peaks Narva tegema oma kuulsa kaaslinlase mälestusega? Narvalastel tasuks mõelda, kas mitte anda mõnele uuele tänavale tema nimi, sest tänavu möödub Ilmar Tammelo, 20. sajandi ühe suurema humanisti sünnist 90 aastat.“ (Järvelaid, P. Kuulus narvalane ja maailmakodanik – prof. Ilmar Tammelo. Eesti Elu. Toronto, 2007/49, lk 7). Allakirjutanuna küsin siin ja täna: „Mida saaks kodulinn teha vabadusesangari Sergei Soldatovi mälestusega? Kustumatu mälestusega kordumatust mõtlejast, eestivenelasest ja narvakast, kelle süüme – määratumata südametunnistus – võiks veel tänagi olla paljudele eeskujuks.“

Eelnev vahelülitus riikliku järjepidevuse ning ajaloolise mälu teemadele on oma deontilises modaalsuses vahetus puutumuses meid painava süüme ja süümevande küsimusega. Seetõttu oli nimetatud teemade käsitlemine antud diskursuses möödapääsmatu.

Arvestades süümevande spetsiifikat ja kogu Eesti riigi ajaloolist konteksti, võib süümevande kõige üldisemaks funktsiooniks pidada avalike huvide laiaulatuslikku kaitset. Sealjuures on riigi julgeoleku kaalutlus üksnes üheks aspektiks paljudest muudest, näiteks ühiskonna eetilistest tõekspidamistest, väärtushinnangutes peegelduvast arusaamast heast ja kurjast. Süümevanne on sisuliselt tsensus. Võimupärre nende vastu, kes end oma ajal määrisid koostöoga Eestit anastanud repressiivsete instantsidega. Igasugune vanne toimib ainult vande kontrollitavuse ja selleks võimaluse loomise puhul. Vanne omandab mõtte, kui sellega kaasneb karistuse ähvardus vande rikkumise või selle valeks osutumise korral (Kaljulaid, H. Süümevande ja õiguslikust nihilismist. – Kultuur ja Elu. 2007/II, lk 45). Süümevande andmine on isiku avalik deklaratsioon, mida on andmete puudumisel raske kontrollida (Õiguskantsleri 2005. aasta tegevuse ülevaade. Tallinn, 2006, lk 72). Riigikohtu esimees Märt Rask on pidanud süümevannet demokraatliku õigusriigi vundamendiks: „Süümevanne oli hojatuslik, mitte represseeriv abinõu, kuid selle sõnum oli selge, et Eesti avalik võim loobub isikutest, kes olid aktiivselt osalenud võõrvõimu teenistuses. Püüdes hinnata süümevande tähendust riikluse taastamisel, tuleb esile tõsta mitte seda, kui palju isikuid süümevande tõttu ametikohtadelt kõrvaldati või süümevande rikkumise eest vastutusele võeti, vaid seda, et põhiseaduse rakendamise seadus pidi personaalsel tasandil läbi lõikama võimaliku nõukoguliku järjepidevuse tekke. Seega andis põhiseaduse rakendamise seadus Riigikogule, kes täitis rahva volitustel seadusloomefunktsiooni kõrval teist väga tähtsat funktsiooni kõrgete riigiametnike valikul ja ametissenimetamisel, ka teise väga selge käsu, milliseid isikuid ei tohi avaliku võimu juurde lasta.“ (Rask, M. Tänu põhiseadusele – RiTo 15, 2007).

Samuti tuleb silmas pidada, et põhiseaduse terminite sisustamisel ei saa puiselt lähtuda mõnes seaduses, määruises või muus madalama õigusjõuga õigusaktis antud legaaldefiniitsioonidest. Vastasel korral saaks parlament või legislatiivfunktsiooni teostav eksekutiivorgan põhiseaduse mõistetele anda enda suvast (näiteks päevapoliitilistest kaalutlustest) kantud tähenduse, mis võib omakorda kaasa tuua igäihe põhiõiguste ja -kohustuste ning põhiseaduslike aluspõhimõtete lubamatu laiendamise või kitsendamise (vt Annus, T. Riigioigus. Tallinn, 2006, lk-d 32-39).

Madalama õigusega kõrgema õiguse sisu määramise põhimõtteline keeld on PS §-s 3 kätkeatud legaliteediprintsiibi väljendus. Seaduse prioriteedi põhimõtte nõuab, et madalama õigusjõuga norm oleks kooskõlas kõrgema õigusjõuga normiga, s.t määrus seadusega ning individuaalakt määruse ja seadusega. Kõrgema õiguse kehtimise prioriteet ütleb, et madalama õigusega ei saa määrata kõrgema õiguse sisu, vaid madalam õigus peab olema kõrgema õigusega kooskõlas. Kõrgema õiguse kehtimise prioriteet on õigusnormi hierarhia otsene ja vahetu tagajärg (Truuväli, E.-J., jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn, 2008, lk-d 57-58).

Seega võib põhiseaduses kasutatava mõiste sisu, maht ja ulatus erineda keeliliselt sarnaste mõistete (terminite) sisust spetsiifilises õigusharus (RKÜKo 17.03.2003, nr 3-1-3-10-02, p 25). Põhiseadus ning selles kasutatud terminid „elavad oma elu“.

Nii ka antud juhul. PSRS §-s 6 sisalduv normikoosseisuline element „kohaliku omavalitsuse organ(is)“ ei ole samastatav legaalmõistega „omavalitsusorgan“ KOKS § 4 tähenduses. Sisuliselt on põhiseaduses terminit „kohaliku omavalitsuse organ“ kasutatud avaliku võimu volitustega asutuse ehk ametiasutuse vastena (vrd ATS § 2 „ametiasutus“, KOKS § 4 „omavalitsusorgan“, HMS § 8 „haldusorgan“; vt Aedmaa, A., jt. Haldusmenetluse käsiraamat. Tartu, 2004, lk 41 jj). Tuginedes eeltoodule saab nõustuda põhiseaduse kommenteerijatega prof Eerik-Juhan Truuvälja ja prof Raul Naritsa juhendamisel. Süümevande pidid esitama (andma kirjalikult) kõik riigi- või kohaliku omavalitsuse ametisse (teenistusse) asunud isikud. Avalikest teenistujatest ei pidanud süümevannet esitama ainult tehnilised töötajad ehk abiteenistujad ATS § 7 mõistes (Truuväli, E.-J., jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn, 2008, lk 769).

Õigesti on küsitud – kaua kestab süümevanne? Kuigi süümevande andmise kohustus kehtis kuni 2000. aasta 31. detsembrini, ei tühista see antud vannet ega väära ex post vande tõele vastavuse kontrolli. Seadus süümevande andmise korra kohta (RT 1992, 31, 408; 2009, 5, 35) on endiselt kehtiv ning kehtib täna ja loodetavasti ka tulevikus tähtajatult. Seetõttu küsimus „süümevande ja süümevande puhtusest“ on süümevande andmise kohustuse kehtivusajal ametisse nimetatud ametnike puhul jätkuvalt akuutne. Süümevande ja selle puhtus ei ole kaugeltki minevik! Süümevande kestust ei ole õige siduda süümevande andmise kohustuse tähtsusega, pigemini vannet eeldava ametiga. Veel enam, inimõiguste (võõrandamatuse) mõttest lähtudes kestab süümevanne sama kaua kui süümevande ise, s.t vande andnud inimene. Teisisõnu kestab süümevanne süümevande andja surmani. Võrdse kohtlemise nõue – põhiseaduslik egaalsuspõhimõte (PS § 12) – eeldab, et neid, kes hiljem süümevande vandusid, ei saa kohelda leebemalt kui varem vandunud. Vähe sellest: kas või üht valedandajat paljastamata jättes tekib ebaõiglus igaühe vastu, kes varem loobus valet vandumast ja oma võimuiha teostamise jaoks ootas ära saajandivahetuse (Kaljulaid, H. Op.cit, lk 46).

Süümevande olemuse ja riigiõigusliku tähenduse mõistmiseks on oluline eristada süümevande andmise kohustuse tähtaega (PSRS § 6 lg 1) ning kord antud süümevande kehtivust (PSRS § 6 lg 2). Kui isik on asunud süümevande andmist eeldavale ametikohale enne 31. detsembrist 2001.a. (pro: 31.12.2000.a.), siis eriti valitud isiku puhul tuleks süümevandega kinnitatu tõele mittevastavuse kindlakstegemisel sellise isiku volitused ennetähtaegselt lõpetada, sest valijad on eeldanud tema süümevandega kinnitatu tõele vastavust (heauskuse eeldus). Ka isiku ametisse nimetamisel tuleks lähtuda põhimõttest, et süümevandega kinnitatu tõele mittevastavuse korral ei oleks isikut ametisse nimetatud, ning seega tuleks ta sealt vabastada. Ka pärast 31. detsembrist 2001.a. (pro: 31.12.2000.a.) süümevande andmist eeldanud ametikohale asunud isik, kelle suhtes on kindlaks tehtud süümevandega kinnitatu tõele mittevastavus, tuleks ametist vabastada (Truuväli, E.-J. Op.cit, lk 769).

Küsimus on eeskätt aegumatus õiguspõhimõttes „Ex iniuria ius non oritur!“ (lad.k õigusrikkumisest ei sünni õigust). Nimetatud fundamentaalsel põhimõttel rajaneb meie riikluse taassünd, 1918. aasta 24. veebruaril välja kuulutatud Eesti Vabariigi kontinuiteet (vt ka Stimsoni mittetunnustamisdoktriin, 1932). Meenutades taasiseseisvunud Eesti esimese õiguskantsleri prof Eerik-Juhan Truuvälja tabavat võrdlust – „Kui vargapoisi käest võetakse ära varastatud ese, siis varastatud eseme äravõtmine ei ole sanktsioon ega juriidiline vastutus.“

„Õiguse äravõtmine, milleks subjektile puudus seaduslik alus, ei saa käsitleda sanktsioonina, see tähendab juriidilise vastutusena, vaid teatud õigusliku tagajärjena. Seega ei sätesta põhiseadus ega ka vastav seadus süümevande rikkumise eest juriidilist vastutust. Nii see paraku on. Kui vargapoisi käest võetakse ära varastatud ese, siis varastatud eseme äravõtmine ei ole sanktsioon ega juriidiline vastutus.“ (Riigikogu stenogramm. 14.10.1996).

See tähendab, et pettuse, valskuse ja valega ehk pahausksuse ja õigusrikkumisega saadu tuleb tagastada. Õigusrikkumisest ei sünni õigust. Nagu välistab vargus heauskse omandamise, välistab määrdunud süüme ja valevanne ligipääsu avalikule teenistusele. Ei näi kohane apelleerida õiguskindlusele või õiguspärasele ootusele. Kellelgi ei saa olla õigust nõuda üdini väära ja vale halduspraktika jätkumist. Riigikohtu halduskolleegium on 06. detsembri 2004. a otsuses asjas nr 3-3-1-53-04 (RT III 2004, 36, 368) märkinud, et kuigi haldusorgan võib oma püsiva praktikaga anda aluse õiguspärase ootuse tekkimiseks, ei saa usalduse kaitset kohaldada eesmärgil jätkata ebaõiget halduspraktikat. Nimetatud kohtuotsuse kohaselt ei saa väärhalduse jätkamist või laiendamist nõuda ka võrdse kohtlemise põhimõttele toetudes (RKHKo 29.05.2006, nr 3-3-1-23-06, p 12).

Lõpetuseks selletagi pikaks veninud uvertüürile (sissejuhatusetele) kordan arusaama, et süümevanne on tsensus, võimupärre nende vastu, kes määrasid oma südametunnistust koostööga Eestit anastanud repressiivorganitega. Valevandega endile ametikoha väljapetnuid ei tohi avaliku võimu juurde jätta. Laskem viimaks Eesti Vabariigi põhiseadusel võidule pääseda. Las põhiseaduse voorused ja väärtused, kogu oma ilus ja väes, saavad kehtima ka Eestimaa idapoolseimas linnas.

«Endised». KGB julgeolekutöötaja P.Nyakk (karikatuur) ning usuvoliniku asetäitja A.Liimets (paremal)

Nüüd süümevast ja selle puudumisest Narva linnas. Käesoleval aastal kirjutas Eesti juhtiv majandusleht, et Narva linnas töötab KGB taustaga Venemaa kodanik (JOKK kodakondsusega Narva linnaametis. Narva linnavalitsuses töötab KGB taustaga Venemaa kodanik. – Äripäev. 06.01.2012, lk 3). Kuigi avaliku teenistuse seadus nõuab ametnikult Eesti kodakondsust, on Narva linnakantsleil õigusküsimuste nõunikul Petr Nyakkil Venemaa kodakondsus. Eesti kodanikuks ei saa ta kunagise KGB-s töötamise tõttu. Narva linnasekretäri Ants Liimetsa sõnul on õigusnõuniku Petr Nyakki minevik ja taust talle teada juba 1993. aastast, kuid juriidiliselt olevat kõik korrektne, sest: „Avaliku teenistuse seaduse rakendamise punktides nähti ette, et riigiametis olevad mittekodanikud kuuluvad vallandamisele. Kohaliku omavalitsuse ametis olevad mittekodanikud ei kuulunud vallandamisele” (Ibid).

Jah, tõepoolest. Tutvudes avaliku teenistuse seaduse rakendussätetega, loeme: „ATS § 169. Välismaalase teenistussuhte lõppemine. (1) Riigiametnikud, kes käesoleva seaduse jõustumise päeval ei ole Eesti (Vabariigi) kodakondsuses, vabastatakse teenistusest käesoleva paragrahvi alusel hiljemalt 1997. aasta 1. veebruaril.“ (RT I 1995, 16, 228; 1995, 97, 1664). Sellisena veel tänagi jõusolev avaliku teenistuse seadus 01. jaanuaril 1996. a. ka jõustus.

Kahjuks ei õnnestunud süngkirjutajal tuvastada, kelle initsiatiivil ning missugusel ratsionaalsel põhjusel, või õigemini millisel ettekäändel, asendas Riigikogu juba vastu võetud ning algselt 01. juunil 1995. a. jõustuma pidanud „Avaliku teenistuse seaduse“ § 169 lg-s 1 sõna „ametnik“ sõnaga „riigiametnik“ (RT I 1995, 16, 228). Fakt on see, et 25.01.1995.a. Riigikogu täiskogus vastu võetud „Avaliku teenistuse seadust“ (RT I 1995, 16, 228) jõuti muuta enne selle jõustumist kaks korda (vt RT I 1995, 50, 764 ja RT I 1995, 97, 1664) ning 20. detsembril 1995. a., s.o loetud tööpäevad enne avaliku teenistuse seaduse jõustumist, loodi võimalus õigusväärikaks väiteks, justkui omavalitsusametnik pole riigiametnik ning võib seepärast olla välisriigi, võib olla ka mõne meile mitte päris sõbraliku riigi, kodakondne. Kahtlemata ei olnud selline käik kõige paremas kooskõlas PS §-ga 30 (vt käesoleva märgukirja lk-d 1 ja 2), mis iseenesest ei takista meil täna ja praegu tõlgendada ATS § 169 lg 1 rakendussätet põhiseaduspäraselt. Nimelt on meie õigussüsteemis leitud, et erinevate tõlgendusvõimaluste puhul tuleb eelistada põhiseadusega kooskõlas olevat tõlgendust neile tõlgendustele, mis põhiseadusega kooskõlas ei ole. Riigikohtul puudub alus õigusnormi põhiseadusevastasuse motiivil kehtetuks tunnistada, kui normi on võimalik tõlgendada põhiseaduspäraselt (RKÜKo 22.02.2005, nr 3-2-1-73-04, p 36). Teine võimalus oleks ATS § 169 lg 1 põhiseadusvastaseks tunnistada. Ei ole ju võimalik, see on mõeldamatu, et Vene Föderatsiooni kodanik annab ametivande, millega töötab olla ustav Eesti põhiseaduslikule korrale ning kohuse-tundlikult ja täpselt täita ülesandeid, milleks usaldatud amet teda kohustab (ATS 28 lõige 1). Iseküsimus, kas Vene Föderatsiooni põhiseadus lubab oma kodanikel vanduda truudust teisele riigile. Viimane meid tõenäoliselt ei huvita.

Möödamannes. Riigikogu 20. detsembri 1995. a. stenogrammi lugedes saab selgeks, et seadusandja tahe ei olnud mittekodanikest (omavalitsus)ametnikkonna lõputu edasikestmine. Eelnõu ettekandja Toomas Vilosius põhjendas kodakondsusnõude kohaldamistähtaja edasilükkamise, kuid mitte kodakondsustsensuse kitsendamise, vajadust: „Teine asi, millel ma peatun, on komisjoni otsus, millel kahtlemata on poliitiline alltekst. See on § 43, mis muudab § 169, kus 1. lõikes asendatakse aastaarv 1996 aastaarvuga 1997. See tähendab, et täna avalikus teenistuses töötavad mittekodanikud saavad seda teenistust jätkata 1997. aasta 1. veebruarini. [...] Ida-Virumaal ei ole meil pensioniametitesse, haigekassadesse, kuhu iganes kohaliku omavalitsuse asutustesse kuskilt võtta 2400 kodanikku. See toob Ida-Virumaal inimesed tänavale näiteks juba sel põhjusel, et pension jääb välja maksmata, ja ma arvan, et Eesti riigil ei ole mõistlik seda lubada. Ma saan aru, iseenesest on see, et me mittekodanikel lubame töötada veel ühe aasta, poliitiliselt raske otsus.” (Riigikogu stenogrammid. 20.12.1995). Põhiseaduse Asemblee tööst aktiivselt osa võtnud riigikogulane Liia Hänni vaidles ATS § 169 lg-s 1 antud tähtaja edasilükkamisele tuliselt vastu: „Põhiseaduse § 30 kohaselt tuleb ametikohad riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes täita Eesti kodanikega. Ainult erandkorras võib nendele kohtadele panna mittekodanikke või teise riigi kodakondsust omavaid isikuid. Praegu on seadusega 2. või 1. veebruarini 1997 võimaldatud ka mittekodanikel töötada nendel ametikohtadel. Otsus pikendada veel aasta seda tähtaega on minu arvates läbimõeldamatu. See ettepanek sündis põhiseaduskomisjonis ainult viieminutilise arutelu tulemusena. Niimoodi ei saa asju otsustada.” (Ibid).

Arusaadav ka gümnaasiumiõpilasele! Kuid Narva linnasekretärile ja linnapeale arusaamatu... Aga võib olla lihtsalt ei taheta aru saada? Kui meie liberaalne õiguskord on üles seatud normi-adressaatide õiguskõllekusele ning õigusnormide vabatahtlikule täitmisele, siis Narva puhul ei pruugi sanktsiooninormidega toetamata käsud ja keelud toimida. Nõnda teenistub Narva abilinnapea Aleksander Ljudvig vastuokslilikult avaliku teenistuse seaduse nõuetele üheaegselt kahel soojal ja kahtlemata mugaval ametikohal – abilinnapeana ja temale alluva ametiasutuse juhi ametikohal. Rahandusministeerium on oma selgitused andnud (vt RM 21.03.2012 nr 2-6/10/2095). Ka linnavolikogu liige on juhtinud tähelepanu viljeletava praktika õigusvastasusele (vt NLvK 17.05.2012 nr 2-21/4420). Tulemuselt! Narva tänased linnajuhid jätkavad põhiseaduse ning seaduste eiramiseks „juriidiliselt korrektsete“ lahenduste leiutamist. Kas see ongi president Lennart Meri otsitud Eesti Nokia? Õigusnihilistlik leidlikkus põhiseaduse mittetäitmisel.

Narvas on linnavõimude mahitusel ning linnasekretäri otsesel heakskiidul kujunenud lubamatu olukord, kus Vene Föderatsiooni kodanik ja Eestit okupeerinud riigi julgeolekuorgani töötaja kasvatab aastast-aastasse avaliku teenistuse staaži, mis annab talle edaspidi võimaluse nõuda Eesti Vabariigilt ametniku pensionilisa (ATS § 57 „Ametniku vanaduspension“).

Viru Maakohus (2012). Kohtualused: T.Tammiste (vasakul) ja P.Nyakk (paremal)
Parempoolsel pildil: Narva linnasekretär A.Liimets.

Kes on Petr Nyakk, i.k 35812043723? Petr Nyakk (olen kohanud ka nimekujusid Pyotr Nyakk, Peeter Näkk ja Pjotr Niakk) on Vene Föderatsiooni truu alam, Eesti NSV Riikliku Julgeoleku Komitee ohvitser, tänane Narva Linnakantselei nõunik õigusküsimustes, mitme Narva Linnavalitsuse tähtsa komisjoni (nt linnavara- ning riigihankekomisjoni) lugupeetud liige. Äriregistrist nähtuvalt on Pyotr Nyakk veel ka füüsilisest isikust ettevõtja (reg 11822159). Millised on Petr Nyakki teenistuskohustused? Linnakantselei õigusnõunikuna kooskõlastab Petr Nyakk omavalitsusorgani üld- ja üksikaktide eelnõusid, võtab osa linnavalitsuse istungitest, vajadusel võtab ettekandjana sõna linnavalikogu täiskogul. Narva Linnavalitsuse 25.05.1994.a. määrusega nr 486 kinnitatud „Narva Linnavalitsuse reeglendi“ p 2.1 kohaselt kuuluvad linnasekretär ja nõunikud linnavalitsuse koosseisu (sic!). Lisaks kõigele muule kureerib Petr Nyakk Eesti-Vene riigipiiri (ajutise kontrollioone) ületamise küsimusi. Uskumatu lugu, aga nii see on. Vene Föderatsiooni kodanik ja KGB ohvitser korraldab koos Transservis-N AS-iga kaudselt, kuid vahetult, riigipiiri ületust. Igatahes piiriületust puudutavad kaebused, avaldused ja taotlused edastab Narva linnaeapea Tarmo Tammiste menetlemiseks just Petr Nyakkile (nt NLV 12.11.2009 kaebus nr 4555). Linnas räägitakse, et Petr Nyakk osutab tasulisi juriidilisi teenuseid riigipiiril tõkkepuud tõstvale AS-le Transservis-N (reg 10338071).

AS Transservis-N juhatuse liige V.Mižui (vasakul) ja tegevdirektor A.Tamm (paremal)

See võib ka tõsi olla, sest Petr Nyakk esitab Transservis-N AS nimel riiklikule riigihangete registrile riigihanke aruandeid (viitenumbriid: 125157; 127189; 132280) ning suhtleb piiriületuse küsimustes Vene telekanalitega («Эстонцы не пускают домой Российских туристов. На границе вымогают деньги.» – ТВ 100. Последние известия. 03.08.2010). Sajaprotsendilise omavalitsuskapitaliga Transservis-N AS juhatuse liikmeks on Narva volikogu liige ja endine Narva Linna RSN Täitevkomitee esimees Vladimir Mižui. Aktsiaseltsi tegevdirektoriks on Eesti Keskerakonna Narva piirkonna juhatuse esimees Andrus Tamm.

«Narva Piirikuningas». Vladimir Mižui (paremal ja vasakul)

Tulles tagasi õigusnõunik Petr Nyakki persooni juurde, ei saa jätta mainimata, et kõnealune ametnik on mitme põhiseadusvastase (piiriületus)maksumääruse „autor“ ja „vaimne isa“. 2010. aastal tegeles Riigikohus järjekordselt Narva ebaseaduslike maksumääruste kehtetuks tunnistamisega. Meie häbiks on Narva piiriületusobrokist kujunemas omamoodi traditsioon.

Mõned pistelised tsitaadid ajakirjandusest:

„Narva linnavalitsus saatis õiguskantslerile selgituse, miks linnavalitsus soovib jätkuvalt maksu koguda. «Õiguskantsler ei küsinud selgitust, kuid Narva linnavalitsus saatis vastuseks mingisuguse muinasjutu.» öeldi reedel õiguskantsleri büroost. [---] Kuu aega tagasi tunnistas Efendijev, et Narva linnavalitsuse määruses on ebaseaduslikke punkte. Samas lisas ta, et linnaavalitsus ei soovi piiri ületamise korraldamisest loobuda. [---] Tolliameti peadirektori asetäitja Rein Velling ütles, et nende ametkond ei kavatsenud Narva piiripunktis midagi muuta, sest rahandusminister Siim Kallas pole andnud sellist korraldust. Velling rendib Narva linnavalitsusele kuuluvale AS-ile Transservis-N riigi piiripunkti ruume ja tõkkepuud. Tema selgituste kohaselt õigustab hoonete ja tõkkepuu renti sellest saadav rahaline kasu, sest Transservis-N maksab rentimise eest enam kui teised piiripunkti rentnikud. [---] Narva linnavalitsuse määruse kohaselt saab Eesti riigipiiri ületada vaid tasu eest ja vene keeles. [---] Tolliamet ei nõustunud Asilt Transservis-N saadavat renditulu avaldama.” (Narva jätkab ebaseaduslikku maksustamist. – Äripäev. 22.10.1999);

„Tolliamet on rahalise kasu nimel tänaseni ebaseaduslikku tegevust soosinud. Narva tollipunkti ülema Lauri Pastaku sõnul on piiripunkti sissepääsu kontrollimine aktsiaseltsi poolt täiesti normaalne, Tolliameti peadirektori asetäitja Rein Vellingu sõnul on tegemist hea lepinguga, sest Transservice-N maksab teistest rohkem.” (Narvas piiriületus taas "katuse" all. – Äripäev. 16.03.2000);

„Reedel Stenbocki majja saadetud kirjas märgib Jõks, et õiguskantsler on pidanud aastaid tegelema Narvas põhiseadusvastase sõidukite maksustamise probleemiga.“ (Jõks nõuab Narva piiril automaksu kaotamist. – Eesti Päevaleht. 17.11.2003);

„Kindlasti tuleb välistada, et Narvas eriotstarbega transiittranspordi platsi haldajal on võimalus Eesti, Euroopa Liidu või teiste riikide kodanikele dikteerida, kas ja mis tingimustel nad tohivad siseneda piiriületustsooni.“

(Õiguskantsler pöördus Riigikohtusse taotlustega tunnistada Narva piiriületust reguleerivad määrused kehtetuks – Pressiteade. Õiguskantsleri Kantsleil. 10.08.2004);

„Õiguskantsler Allar Jõks kinnitab, et Narva linnavõimud üritasid teda ninapidi vedada, kui taasmaksustasid Narva kaudu Venemaale siirduvad sõidukid. «Niisugune käitumine Narva linnavõimude poolt on käsitatav õiguskantsleri teadliku eksitamisena. See naeruväärne katse õiguskantslerit üle kavaldada on minu kolme ja poole aasta pikkuse ametiaja jooksul esmakordne» sõnas Jõks. [---] «Nimetada Narva võimude käitumist õiguskantsleri usalduse kuritarvitamiseks on veel väga pehmelt öeldud. Siin on tegemist otseselt nii õiguskantsleri kui kodanike petmisega ning kohaliku rehepaplusega,» ütles Jõks. [---] Õiguskantsler kutsus inimesi, kes on Narvas piiri ületades pidanud selle eest seadusevastaselt raha maksma, seda tagasi nõudma. «Teil on õigus linnalt oma raha tagasi nõuda! Narvas on tegu võimumeestega, kellel tuleb selleks, et nad seaduste rääkimisest ning õiguspärasest käitumisest aru hakkaksid saama, kanda reaalselt vastutust,» sõnas ta.» (Õiguskantsler süüdistab Narva võime pettuses. – Eesti Rahvusringhääling. 27.11.2004).

Kõlavad kui teated rindejoonelt, või mis?

Riigikohus tunnustab omavalitsuse ebaseadusliku üldakti kehtetuks, teeb asja n-ö puust ja punaselt selgeks. Palun, võtke õppust! Narva aga kehtestab ebaseadusliku regulatsiooni uues kuues uuesti. Ilmselgelt teadlik põhiseadust eirav tegevus. Kuhu vaatavad küll linnasekretäri õigus- ja õiglussilmad? Õiguskantsleri asetäitja-nõunik prof Aare Reenumägi on nimetanud Narvas toimuvat „pretsedendituks õigusnihilismiks Eesti õiguspraktikas“ (vt Huberg, M. Narva vürstiriik kehtestas uue maksu. – MaksuMaksja, 2009, nr 4, lk 28-30; Huberg, M. Narva vürstiriik vs Eesti Vabariik: 0:3. – MaksuMaksja, 2010, nr 6/7; RKPJKo 09.02.2000, nr 3-4-1-2-2000; RKPJKo 08.06.2010, nr 3-4-1-1-10). Ei tasu unustada, et kogu selle aja, mille kestel Õiguskantsler ja Riigikohus ebaseaduslike tasude kaasust menetlesid, korjas Transservis-N AS piiriületajatelt (sula)raha...

Viru Maakohus (2012). Süüpingis: P.Nyakk (vasakul) ja T.Tammiste (paremal)

Jätkame Petr Nyakki iseloomustusega. Narva linnasekretär Ants Liimets on tõdenud, et õigusnõuniku eesti keele oskus ei ole just kõige parem, aga pidavat hakkama saama (Narva linnavalitsuses töötab KGB taustaga Venemaa kodanik. – Äripäev. 06.01.2012, lk 3). Saabki, kuid tõlgi abiga! Linna õigusnõunik vajab kohtus haldusorgani esindamisel tõlki. Ennekuulmatu, aga nii see on (vt VMKo 08.05.2009, nr 2-08-78855).

Allakirjutanule teadaolevalt vajas õigusnõunik Petr Nyakk tõlgi abi ka linna esindamisel Narva Kesklinna Gümnaasiumi endise direktori Arno Timoškini töövaidluses (tsiviilasi nr 2-11-44494). Hr Arno Timoškin on väitnud, et tema ebaseadusliku vallandamise taga on kohalike võimurite surve takistada gümnaasiumi üleminekut eestikeelsele õppele (Narva võim kustutab koolide indu eesti keeles õpetada. – Eesti Päevaleht. 01.09.2011; Miks vallandati Narva koolijuht? – Õpetajate Leht. 23.09.2011; Narva volikogu asejuht nimetas eestikeelset õpet toetavaid koole reeturiteks. – Postimees, 07.09.2011; Jevgeni Krištafovits: Punane terror vene koolis. – Delfi. 20.07.2012).

«Ei kommentaari». Ametialases kuriteos kahtlustatavad.
T.Tammiste (vasakul) ja P.Nyakk (paremal)

Arno Timoškini diskrimineerimise tegelikuks põhjuseks võisid olla meelsus, vaated ja õigusküülekus? („Koostöös Venemaa kaasmaalaspoliitikas osaleva Inimõiguste Teabekeskusega survestati Tallinna vene koole esitama linnavolikogule taotlusi jätkamaks vene õppekeelele ka pärast 2011. a 1. septembrit, mil venekeelsed gümnaasiumid pidid õpetama 60% õppeainetest eesti keeles. Mihhail Stalnuhhini survel esitasid samasugused taotlused ka viis Narva venekeelset gümnaasiumi.“ Kaitsepolitsei ameti aastaraamat 2011, lk-d 10; „Я принял, в результате долгого размышления, решение идти судиться с КаПо, Охранной полицией (именно так переводится на русский слово kaitsepolitsei, безопасность по-эстонски – julgeolek). Главным побудительным мотивом стало сделанное на днях «охранкой» заявление, что они готовы доказать изложенные в их ежегодном отчете бредни. Мне стало очень интересно посмотреть, как они это сумеют сделать по поводу такого заявления (далее цитируется упомянутый ежегодник): «Под давлением Михаила Стальнухина представили такие же ходатайства (речь идет о сохранении языком обучения русского – авт.) и пять русскоязычных гимназий Нарвы».“ Стальнухин будет судиться с КаПо. – День за Днем. 25.04.2012). Ärätlemata kahetsusväärne, kui Arno Timoškini kohtusaaga käigus peaks selguma, et Narva omavalitsusjuhtide õhutusel toimuvad linnaasutustes poliitilised repressioonid. Narva Kultuuriosakond ja selle hallatavad asutused, sh haridusasutused, kuuluvad linnavalitsuse mitteformaalse tööjaotuse järgi õigusnõunik Petr Nyakki haldusalasse...

Aastatel kuni 2006. teenistus Vene kodanik Petr Nyakk Narva linnavalitsuses välismaalasele kohustusliku tööloata. Petr Nyakki ja Narva Linnavalitsust karistati väärtekorras välismaalaste seaduse rikkumise eest, mis aga ei takistanud P.Nyakkil ametnikuna edasitöötamist (VMKo 08.05.2006, nr 4-06-387; VMKm 06.06.2006, nr 4-06-894). NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Usu(kultus)asjade Nõukogu voliniku (endine) asetäitja, NLKP KK Ühiskonnateaduste Akadeemia Teadusliku Ateismi Instituudi Vilniuse vabariikidevahelise filiaali (kunagine) nooremteadur ning (tänapäev) Narva linnasekretär, seltsimees Ants Lii mets võõrriigi kodaniku ametiolekus probleemi ei näe:

„Tal on Venemaa kodakondsus. Ta taotles Eesti kodakondsust, aga talle öeldi ära, sest ta oli kaks aastat KGBs tööl. [---] Avaliku teenistuse seaduse järgi võib riigi- või kohaliku omavalitsuse ametnikuna teenistusse võtta vaid Eesti kodaniku, aga Venemaa kodanik Nyakk tohib Narvas rahulikult ametnikuna edasi töötada, sest juriidiliselt on kõik korrektne. [---] Liimetsa sõnul on tal Nyakki taust teada juba 1993. aastast, kui ta tuli Narva linnapea abiks ja ta vaatas kõigi töötajate ankeedid läbi.” (Narva linnavalitsuses töötab KGB taustaga Venemaa kodanik. – Äripäev. 06.01.2012, lk 3).

Obiter dictum, erialakirjanduses on väidetud, et:

„Usuasjade Nõukogu oli fassaadiks, mille taga tegutsesid partei propagandatalitus ja KGB. [---] Paljud usuelu otseselt puudutavad represseerivad otsused olid algselt vormistatud Usuasjade Nõukogu siseste määrustena, millest olulisemad hiljem Ministrite Nõukogu otsustega ametlikult kinnitati [---] Volinik võis keelustada jutlustamise, tema kõige rangem karistusmeede oli aga vaimuliku töötõendist ilmajätmine ehk registrist kustutamine, millega aeg-ajalt sõnakuulmatuid vaimulikke ka ähvardati ja millisel puhul tegutses volinik koostöös KGBga. Selline karistus tabas 1980. aasta lõpus Villu Jürjot. [---]

«Loengut pidamas». Ateismilektor Ants Liimets (vasakult kolmas)

Kuivõrd kirikute ja riigi vaheline suhtlus oli juba Nõukogude Liidu algusaegadest saadik peamiselt riikliku julgeoleku hallata, siis ollakse üpriski veendunud, et KGB mõju Usuasjade Nõukogule oli väga suur. [---] Kohati meenutasid voliniku enda töömeetodidki KGB omi - nt lindistas ta endaga peetud vestlusi. [---] 1981. aastal esitas volinik avalduse seada sisse spetsiaalne dispetšersüsteem, mille abil oleks võimalik fikseerida vestlusi ja neid salvestada [---] Kuremäe kloostrit küllastanute kindlakstegemiseks käivitas volinik tõelise detektiivaktsiooni. Andmete põhjal koostaud informatsioon (täpsustamata, kellele) ütleb, et «ülaltoodud isikud vajaksid profülaktilist järelevaatamist» [---] Tõenäoliselt puutusid KGBlastega suhteliselt tihedalt kokku kõik voliniku aparadi töötajad.“

(Rommel, A. Religioonivastane võitlus Eesti NSV-s aastail 1957-1990. Tähtsamad institutsioonid ja nende tegevus. Doktoriväitekirj. Tartu Ülikool, 2011, lk-d 58-59, 86, 95-96).

Ja see sama mees – usuasjade voliniku asetäitja, seltsimees Ants Liimets – on Narvas eestluse säilitaja, arendaja ja eestkõneleja, Narva Eesti Seltsi (reg 80095463) juhatuse esimees! Ons see võimalik? Jah, Narvas on kõik võimalik...

Ka Narva linnapeal Tarmo Tammistel ei ole Petr Nyakki suhtes pretensioone või kahtlusi, et ta töötaks kuidagi Eesti riigi või Narva linna vastu (Äripäev. Op.cit). Mõlemad mehed on süüpingis süüdistusega ametialases võltsimises (kriminaalasi nr 1-11-14114). 30. aprillil 2012.a. mõistis Viru Maakohtu Narva kohtumaja kohtunik Larissa Prokopenko linnapea Tarmo Tammiste ja nõunik Petr Nyakki esitatud süüdistuses õigeks (VMKo 30.04.2012, nr 1-11-14114). Kohtuotsus ei ole veel jõustunud, sest Viru Ringkonnaprokuurtuuri eriasjade prokurör protestis maakohtu otsuse apelatsiooni korras. Kriminaalprotsess kõrgete linnaametnike üle jätkub Tartu Ringkonnakohtus. Siinkirjutaja on antud protsessis tunnistajaks (vt Loe lisaks: Kapo kahtlustab Narva linnapead võltsimises. – Põhjarannik. 29.09.2011; Narva linnapea Tarmo Tammiste eitab kuritegusid. – Eesti Päevaleht. 03.04.2012; Narva linnapea ootab kohtuotsust. – Põhjarannik. 24.04.2012; Narva linnapead süüdi ei mõistetud. – Postimees. 30.04.2012; Prokuratuur vaidlustas Tammiste ja Njaki õigeksmõistmise. – Eesti Rahvusringhääling. 05.07.2012).

«Kaitseingel». Üllatustunnistaja. Riigikogu liige M.Stalnuhhin
(vasaku, keskel ja paremal)

Narva üks populaarsemaid poliitikuid, riigikogulane Mihhail Stalnuhhin on arvamusel, et Narva elanikud peavad olema uhked kohtu all oleva linnapea üle. Kauaaegne volikogu esimees Mihhail Stalnuhhin oli kohtuprotsessil kaitse üllatustunnistaja (Стальнухин считает, что нарвляне могут гордиться подсудимым мэром. – Северное Побережье. 13.04.2012; Siseriiklik külm sõda. – Põhjarannik. E.Gamzajev, peatomietaja. 26.04.2012).

Kas pisut aupaistet ja kuulsust langeb ka Tarmo Tammiste kaassüüdistatavale Petr Nyakkile? Tõenäoliselt küll. 30. mail 2012. a. pöördus Juriidiline Büroo Aleksandr Gamazin (reg 10485205) Narva linnapea ja linnasekretäri poole väära halduspraktika teemalise märgukirjaga, milles küsis: „Kas kavatsete jätkata teenistussuhteid Pjotr Njakiga ja kui kaua?“ (NLV 30.05.2012 nr 4862/1.15). Järgmisel päeval linnapea vastas vigases kirjakeeles: „Petr Nyakk töötas juristina (!) NSV Liidu julgeoleku organites, millest ta ka seaduses ettenähtud korras teavitas Eesti Vabariigi Kaitsepolitseid.“ (NLV 31.05.2012 nr 1.15/4862-2). Kas Eesti NSV Riikliku Julgeoleku Komitee, rahvakeeli «KGB», koosseisunimestikus olid tõepoolest juristi ametikohad? Erinevates varistruktuurides kindlasti, aga kas ka Komitees endas? Aga ju linnapea teab täpsemalt.

11. juunil 2012. a. avaldas juba eespool mainitud üllatustunnistaja ning Riigikogu liige Mihhail Stalnuhhin sarkastilise ning põhiseaduse ja õigluse järele küsivat Aleksandr Gamazinit halvustava ja naeruvääristava artikli (Ода высокой гражданской позиции. Блог Михаила Стальнухина. 11.06.2012. МИХАИЛ СТАЛЬНУХИН ВЫСМЕЯЛ АЛЕКСАНДРА ГАМАЗИНА. – Postimees. 11.06.2012). Aleksandr Gamazini täpsustavatele küsimustele vastas linnasekretär Ants Liimets: „Hr Pjotr Njakk võeti tööle Narva Linna Täitevkomiteesse kui linnapea nõunik õigusküsimustes 17. juunil 1991.a.“ (NLV 09.07.2012 nr 1.15/5094-2). Kas nõukogude kohalikke võimuorganeid, milleks täitevkomiteed kahtlemata olid, juhtisid linnapead? Eesti Vabariigi (anno 1918) aegsed? Eestikeelse Vikipeedia andmeil olid „neil segastel aegadel“ Narva linna RSN TK ohjad kindlalt EKP KK liikmekandidaadi Vladimir Mižui mehistes kätes. Nagu ülal kirjutasin, tegeleb seltsimees Vladimir Mižui nüüd Eesti riigipiiril tõkkepuu tõstmisega. Tema abistava käeta ükski sõiduk tolli- ja piiriületustsooni ei pääse. Loodetavasti annab KGB ohvitser Petr Nyakk talle endiselt head nõu.

«Piirikuningas» Vladimir Mižui piiriületust korraldamas (karikatuur)

Nüüd käesoleva märgukirja tuumani. Tuginedes siin kirja pandule ning lisatud dokumentaalsele teabele selgub, et Narva linnavalitsuses teenistub õigusnõuniku ametikohal vabariigi taassünni algusaastatest alates isik nimega Petr Nyakk (i.k 35812043723), kes: (a) on olnud Eesti Vabariiki okupeerinud riigi julgeolekuorgani teenistuses (PSRS §-d 6 ja 7 ning SVS §-d 1, 7 ja 9); (b) on jätkuvalt Vene Föderatsiooni kodakondne (PS § 30 lg 1 ning ATS § 14 lg 1); (c) vajab teenistusülesannete täitmisel tõlgi abi (ATS § 14 lg 1 ning KeeleS § 23 lg-d 1 ja 4). Õigusnõunik Petr Nyakki erialasest võimekusest ning ameti- ja juristieetikast ma siinkohal ei kirjutaks. Arvan, et celtoodud faktide pinnalt teeb endale järeldused igäüks ise.

Niisiis. Narva RSN Täitevkomitee nõunik 17. juunist 1991.a. on sovetlik rudiment, punamineviku räpane taak ehk nõukogude pärandus sini-must-valgele Eesti Vabariigile. Arusaamatu, miks ei kohaldata Petr Nyakki suhtes PSRS §-i 7 ja SVS §-i 7? Kas põhjus on äkki selles, et Vene kodanikest julgeolekutöötajad ei pea vääriliseks alluda Eesti põhiseadusele? SVS § 7 sätestab: „Isik, kes soovib jääda käesoleva seaduse §-des 5 ja 6 nimetatud ametikohale, mida ta on asunud täitma enne Riigikogu kokkuastumist, peab andma süümevande 30 päeva jooksul Riigikogu kokkuastumisest arvates käesoleva seaduse §-des 1, 2, 5 ja 6 sätestatud korras. Süümevande mitteandmisel vabastatakse isik ametist töölepingu seaduse § 88 lõike 1 punktis 2 toodud alusel.“ (RT 1992, 31, 408; RT I 2009, 5, 35) Pange tähele! Viimane muudatus on tsiteeritud seaduse-sättesse tehtud 2008. aastal uue töölepingu seaduse rakendussätetega (vt TLS § 168 – RT I 2009, 5, 35). Nimetatud asjaolu kõneleb sellest, et seadusandja hinnangul süüme puhtuse temaatika on jätkuvalt aktuaalne ning süümevande seadus jätkuvalt kohaldatav. Seadust, nagu teame, tuleb täita. Dura lex, sed lex.

Kordan veelkord – ülimalt arusaamatu. OkupS § 5 lg 1 järgi võetakse (Eestit okupeerinud riigi) julgeoleku- või luureorgani teenistuses olnud või sellega koostööd teinud isik Kaitsepolitsei ametile arvele. Ants Liimetsa sõnul on Petr Nyakk teinud Kaitsepolitsei ametile OkupS §-des 5 ja 6 ette nähtud ülestunnistuse (NLV 31.05.2012 nr 1.15/4862-2). Ülestunnistuse tegemise kord on sätestatud Vabariigi Valitsuse 05. juuli 1995.a. määrusega nr 257.

Iga ülestunnistust esitada sooviv isik pidi täitma omakäeliselt vabatahtliku ülestunnistaja ankeedi. Ülestunnistuse ankeedi vorm nägi ette järgmise kohustusliku rea: „Töökoht või tegevusala ankeedi täitmise ajal“.

OkupS § 5 lg 5 alusel on Kaitsepolitseiamet kohustatud edastama andmed, mis vaidlustavad isiku poolt antud süümevande Riigiprokuratuurile, kellel lasub vastavalt «Prokuratuuri seadusele» ja Eesti Vabariigi seadusele «Süümevande andmise korra kohta» kohustus vaidlustada (valevanne) süümevanne kohtus.

Kuivõrd allakirjutanu käsutuses olevad andmed võimaldavad kahelda Petr Nyakki siiruses, palun Riigiprokuratuuril täiendavalt kontrollida, kas kõnealune isik on vabatahtliku ülestunnistuse tegemisel varjanud oma teenistust ametniku ametikohal Narva linnavalitsuses.

Miks pöördusin Riigiprokuratuuri? Esiteks seepärast, et kodanikuna valutan südant meie riikluse kestmise, arenemise ja edenemise pärast. Kodanikena teenime riiki, mis on kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus. Teiseks sellepärast, et haldusjuristina ei saa ma vaikida mööda Narvamaad hiilivast nihilismikatkest. Õigusnihilism selle raskeimas vormis – põhiseaduslik nihilism – on salakaval vaenlane. Meie lähiajalugu mäletab 1993. aasta ärevaid suvepäevi... Aeg on küps, et Eestimaa seadused pääseksid kehtima ka Narvas. Süümevandena väljendatud võimutõkketa see vaevalt õnnestub. Süümevande kui õigusinstituudi fundamentaalsust näitab ainuüksi see, et vastav kohustus on sätestatud põhiseaduse rakendamise seaduses. Süümevandeta ei rakendu põhiseadus. Kolmandaks, seadus süümevande andmise korra kohta annab ainult Riigiprokuratuurile vastava pädevuse ja volitused. SVS § 9 kohaselt on just Riigiprokuratuur kohustatud vaidlustama süümevande kohtus, kui tema käsutuses olevad materjalid annavad selleks aluse. Riigiprokuratuuri keeldumisele süümevannet vaidlustada võib huvitatud isik kaevata kohtusse.

Sajandivahetuse lävel kõlasid üleskutsed: „Süümevanne peab jääma!“ (Süümevanne peab jääma. – Liisa Klaar, riigikogulane. Õhtuleht. 04.12.2000). Paraku ei jäänud. Süümevande andmise kohustust ei pikendatud. 2008. aastal lahvatas riigireetur Hermann Simmi skandaal. Äraandja Herman Simm oli kauaaegne KGB usaldusmees. Südametunnistuse puudumisel oli tema süümevanne katteta paberileht (Kaitsepolitsei ameti aastaraamat 2008, lk-d 12-21). Süümevanne ja süüme puhtuse temaatika pakub ainet kirjutamiseks, mõtisklemiseks ja arutamiseks hommegi. Kehtib kord antud vanne, töötus, ju vanduja surmani (Kaljulaid, H. Süümeest Eestis 21. sajandi alguses. Terve Mõistuse Sündikaat. 25.11.2011). Omalt poolt lisan, et liiga palju on täna meie keskis neid, kes omal ajal määrisid end koostööga Eestit anastanud repressiivsete asutustega. Nende südametunnistus, nende süüme, ei ole puhas! See on pleekinud ja pehkinud.

Leian, et Narva Linnakantsleile nõunik õigusküsimustes, KGB julgeolekutöötaja Petr Nyakk ei vääri oma ametikohta. Kompartei mõõkadel ja kilpidel ei ole kohta Eesti Vabariigi kohalikus omavalitsuses. Petr Nyakk on saanud õigusnõuniku ametikoha pettuse, valskuse ja valega. Ta on selle varastanud meilt, Eesti riigi kodanikelt. Parafraseerides õiguskantslerit prof Eerik-Juhan Truuvälja: „Võtkem vargapoisilt ära see, milleks tal õigust ei olnud!“ Ex iniuria ius non oritur!

Lähtudes eeltoodust, võttes arvesse lisatud materjale ning juhindudes PSRS §-dest 6 ja 7, SVS §-dest 1, 2, 6, 7 ja 9, palun Riigiprokuratuuril käsitleda käesolevat märgukirja huvitatud isiku taotlusena ning vaidlustada Petr Nyakk'i (i.k 35812043723) süümevanne kohtus.

**Lugupidavalt,
Eesti Vabariigi XI taassünnipäeva soovides,**

allkirjastatud digitaalselt, 17. augustil 2012. a. Narva linnas.

**Mihhail Antonov
Haldusjurist,
Eesti Vabariigi kodanik.**

Lisad:

1. Narva linnavalitsuses töötab KGB taustaga Venemaa kodanik. Äripäev. 05.01.2012.
2. A.Gamazini pöördumine. NLV 30.05.2012 nr 4862/1.15.
3. Linnapea vastus A.Gamazinile. NLV 31.05.2012 nr 1.15/4862-2.
4. A.Gamazini täiendavad küsimused. NLV 06.06.2012 nr 5094/1.15.
5. Ода высокой гражданской позиции. Сайт-блог Михаила Стальнухина. 11.06.2012.
6. Михаил Стальнухин высмеял Александра Гамазина. Postimees. 11.06.2012.
7. Linnasekretäri vastus A.Gamazinile. NLV 09.07.2012 nr 1.15/5094-2.
8. P.Nyakk palgamäära kehtestamine. 29.12.2009 käskkiri nr 5300-2.
9. Kaebus. Piiriületus käib vene keeles ja raha eest. NLV 12.11.2009 nr 4535/1.17.
10. P.Nyakk tööloata ametnik.VMKo 08.05.2006, nr 4-06-387.
11. Välismaalaste seaduse rikkumine. VMKm 06.06.2006, nr 4-06-894.
12. P.Nyakk vajab tõlgi abi. NLV 14.10.2011 nr 1.9/7480-3.

Koopia:

norman.aas@prokuratuur.ee; kapo@kapo.ee; info@oiguskantsler.ee;
aare.reenumagi@oiguskantsler.ee; vpinfo@vpk.ee; info@riigikohus.ee;
Timo.Reinthal@riigikohus.ee; kristen.michal@just.ee;
ken-marti.vaher@siseministeerium.ee; minister@fin.ee;
Ilmar.Tomusk@keeleinsp.ee; Ene.Ergma@riigikogu.ee; Paul-Erik.Rummo@riigikogu.ee; Tonis.Lukas@riigikogu.ee;
Marko.Mihkelson@riigikogu.ee; Andres.Herkel@riigikogu.ee;
Marko.Pomerants@riigikogu.ee; Mart.Nutt@riigikogu.ee;
Indrek.Saar@riigikogu.ee; Kalle.Laanet@riigikogu.ee;
Rait.Maruste@riigikogu.ee; Igor.Grazin@riigikogu.ee;

raul.narits@ut.ee; juri.liventaal@ut.ee; vallo.olle@ut.ee;
lauri.malksoo@ut.ee; ylle.madise@ut.ee; juri.saar@ut.ee;
peeter.jarvelaid@tlu.ee;

liit@memento.ee; info@tartumemento.ee; muuseum@okupatsioon.ee;
toimetus@kultuur.elu.ee; info@syndikaat.ee; info@nommeraadio.ee;
kaljumatik@yahoo.com; paulmooreaustin@yahoo.com;
vabadusvoitlus@hotmail.com; toivo.lipstok@kaiatseliit.ee;
jevgeni@krishtafovitshe.ee;

anvar.samost@postimees.ee; risto.berendson@postimees.ee;
Igor.Rotov@aripaev.ee; Meelis.Mandel@aripaev.ee;
Koit.Brinkmann@aripaev.ee; erikg@pohjarannik.ee; urmo.soonvald@delfi.ee;
mail@epl.ee; janek.luts@ekspress.ee; andrei.hvostov@ekspress.ee;
arne.rannamae@err.ee; mihkel.karmas@err.ee; artur.tooman@err.ee;
sergei@gazeta.ee; vikulov@prospekt.ee

Teadmiseks:

narvalv@narva.ee; narvavk@narva.ee; tarmo.tammiste@narva.ee;
ants@narva.ee; pjotr.nakk@narva.ee; tamara.luigas@narva.ee